

Asia Ravilähtölistojen sisältämien tietojen tekijänoikeussuoja

Hakija Ravi Magazine

Annettu 6.11.2013

Tiivistelmä

Ravikilpailun lähtölista, sen osa tai siihen sisältyneet tiedot eivät olleet tekijänoikeuslain 1 §:n tarkoittama teos. Lähtölista sisälsi kuitenkin suuren määrän tietoja ja tietojen kerääminen vaati huomattavaa investointia työpanoksena. Lähtölistan tietoja sisältävä tietokanta sai siten sekä tekijänoikeuslain 49 §:n mukaista luettelo- että tietokantasuojaa. Internetissä yleisön saatavilla olleen tietokannan ja luettelon olennaisen osan painaminen lehteen ja saattaminen siten yleisön saataville kuului tietokannan ja luettelon oikeudenhaltijan yksinoikeuteen.

Tekijänoikeuslaki 1§, 49 §.

LAUSUNTOPYYNTÖ

Hakija on pyytänyt tekijänoikeusneuvostolta lausuntoa ravilähtölistojen tekijänoikeudesta. Lausuntopyynnössä hakija on esittänyt kysymyksen: ovatko Suomen hippoksen käsiohjelmatiedot tekijänoikeuden suojaamia eli pitääkö niistä maksaa Hippokselle vai voiko niitä käyttää korvauksetta.

Kyseessä olevat tiedot ovat internetissä kenen tahansa vapaasti saatavilla Suomen Hippos ry:n internetsivulla. Hakija tekee ravivihjelehteä, joten se tarvitsee toimintaansa varten kyseiset tiedot.

Hakijan mukaan Ruotsissa peliyhtiö ATG hävisi tekijänoikeuden korvausta koskeneen riidan ylemmässä oikeusasteessa. Tuomioistuimien oli katsonut, että peliyhtiöllä ei ollut tekijänoikeutta, kun tiedot siirtyvät internetiin kaikkien saataville.

Hakijan mukaan Suomessa pyritään saamaan julkisin varoin hankitut tiedostot kaikkien käyttöön korvauksetta. Maksullisuus olisi ristiriidassa tämän periaatteen kanssa, kun Suomen Hippos Ry saa toimintaansa osittain valtion tukea.

VASTINE

Tekijänoikeusneuvosto on varannut Suomen Hippos Ry:lle (jäljempänä vastineenantaja) mahdollisuuden antaa asiassa vastine. Vastineenantaja toteaa, että lähtölistainformaatio kuuluu yksiselitteisesti tekijänoikeuden piiriin.

Lähtölistan tuottamisessa käytetty tietokanta on tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitettu tietokanta, joka nauttii tekijänoikeussuojaa. Tietokantaan päivitetään päivittäin kaikkien Suomessa juostavien ravikilpailujen tulokset jokaisen hevosen ja ohjastajan osalta sekä muu lähtöinformaatio. Lisäksi tietokantaan tallennetaan ulkomaisista lähteistä kaikkien Suomen rekisterissä olevien ulkomailla kilpailevien hevosten tiedot erillisen prosessin avulla. Vuonna 2011 pelkästään Suomessa juostiin 651 ravikilpailutapahtumaa, joissa oli 7666 kilpaillutta hevosta, startteja yhteensä noin 75000, ohjastajia 2206, poniohjastajia 456 ja maksetut palkinnot 19 miljoonaa euroa.

Ravi Magazinessa on koottuna yhden viikon kaikkien ravien lähtölistat, jolloin ravitapahtumia lehdessä on vuodenajasta riippuen 9-15 kappaletta ja käsiohjelmatiedot keskimäärin noin tuhannesta eri hevosesta.

Tietokantaan tallennetaan erittäin suuri määrä tietoja jokaisesta hevosesta ja tietokanta on jatkuvasti päivittyvä. Tietojen on oltava reaaliajassa, jotta ne palvelisivat käyttäjiään. Tämä seikka jo pelkästään vaatii erittäin merkittävän työpanoksen. Tietokantaan on tallennettu kaikki yllä mainitut tulokset vuodesta 1984 lukien. Tietokannan voidaan kokonaisuudessaan arvioida sisältävän tiedot vähintään noin 1,5 miljoonasta kilpailusuorituksesta.

Kyse on yksiselitteisesti tietokannasta, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta. Tietokannan rakentaminen on vuosien varrella maksanut investointikustannuksena useita miljoonia euroja ja sen vuotuinen ylläpito ja päivitys maksaa useita satoja tuhansia euroja. Tiedoston ylläpitämiseen osallistuvat kaikkien ravikilpailujen toimihenkilöt ja Suomen Hippos ry:n toimihenkilöt.

Tekijänoikeusneuvoston aikaisemmat ratkaisut selkeästi puoltavat sitä, että Suomen Hippos ry:n ravikilpailutietokanta on tekijänoikeussuojaa nauttiva tietokanta. Ruotsalainen oikeuskäytäntö ei ole sellaisenaan Suomessa sovellettavaa oikeutta vaan ratkaisut on tehtävä lainsäädäntömme määrittelemistä lähtökohdista.

Vastineenantaja on liittänyt lausuntopyyntöön ”Näin luet käsiohjelmaa” –asiakirjan, jossa on ollut käsiohjelman tiedot ja niiden selitykset. Kyseessä oleva tietokanta on osoitteessa: <https://heppa.hippos.fi/heppa>.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain (404/61) 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova.

Lähtölistan ja sen tietojen tekijänoikeussuojan arviointi

Tekijänoikeuslain 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Säännöksessä mainitaan esimerkkinä suojatuista teoksista muun muassa selittävä kirjallinen esitys.

Tekijänoikeus suojaa sekä teosta kokonaisuutena että sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tekijänoikeussuojaa saadaksesen kirjallisen tuotteen on yllettävä teostasoon eli ylitettävä teoskynnys. Tällä tarkoitetaan sitä, että kirjallisen tuotteen tulee olla tekijänsä henkisen luomistyön itsenäinen ja omaperäinen tulos. Itsenäisyys- ja omaperäisyysvaatimuksen katsotaan yleensä täyttyvän, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu vastaavaan työhön ryhtyessään olisi päätenyt samanlaiseen lopputulokseen. Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla.

Tekijänoikeus suojaa vain teokselle annettua ilmenemismuotoa. Tekijänoikeus ei suojaa teoksessa esitettäviä esimerkiksi tutkimustyön tuloksia, teoksen sisältämiä tietoja tai teoksen aihetta. Kuka tahansa saa siten kirjoittaa esimerkiksi esitelmän hyödyntäen samoja tietoja. Sanottu merkitsee myös sitä, että jos kirjallisen teoksen sisältö koostuu esimerkiksi tiedoista, vain ne

teoksen osat, jotka on esitetty omaperäisellä ja yksilöllisellä tavalla ja yltyvät siten teostasoon, saavat tekijänoikeussuojaa. Tekijänoikeus syntyy suoraan lain nojalla teoksen luoneelle luonnolliselle henkilölle tai henkilöille.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin katsoi 16.7.2009 antamassaan ratkaisussa C-5/08 (Infopaq), että 11 sanasta koostuva ilmaisu voi saada tekijänoikeussuojaa, jos ilmaisu on omaperäinen, tekijänsä henkisen luomistyön tulos. Ratkaisussa C-145/10 (Painer), tuomioistuin katsoi, että teos voi saada tekijänoikeussuojaa, jos se on tekijänsä henkisen luomistyön tulos siten, että se kuvastaa tekijän persoonaa ja siitä käyvät ilmi tekijän vapaat ja luovat valinnat teosta tehtäessä. Kansallisen tuomioistuimen tehtävä on ratkaista lopullisesti, ylittyykö teoskynnys.

Euroopan unionin tuomioistuimen 1.3.2012 annetussa tuomiossa asiassa C-604/10 (Football Dataco ym. v Yahoo! UK ltd) oli kyse jalkapallosarjojen ottelujärjestyksiin liittyneiden tietokantojen tekijänoikeudellisesta suojasta. Ratkaisussaan tuomioistuin toteasi, että tekijänoikeus suojaa tietokantaa, jos siihen sisältyvien tietojen valinta tai järjestäminen ilmaisee omaperäisellä tavalla tietokannan tekijän luomisen vapautta, mikä kansallisen tuomioistuimen on tarkastettava. Tietojen luomisen edellyttämällä henkisellä ponnistuksella ja taidolla ei ollut merkitystä selvitetäessä sitä, voiko mainittu tietokanta saada tekijänoikeussuojaa. Lisäksi tietokannan valmistamisen edellyttämä merkittävä työ ja taito eivät sellaisinaan oikeuttaneet tietokannan suojaamiseen teoksena, jos ne eivät ilmaiseet mitään omaperäisyyttä tietokannan sisältämien tietojen valinnassa tai järjestämisessä.

Perinteisten kirjallisten teosten osalta teostasovaatimusta voidaan luonnehtia alhaiseksi, koska ne usein jo itsessään ilmentävät tekijänsä persoonallisia luovia valintoja. Lyhytkin runo tai vaikkapa iskulause voi olla periaatteessa tekijänoikeuden suojaama. Haarmann käyttää esimerkkinä Eeva Joenpellon romaanin nimeä "Neito kulkee vetten päällä", jota voitaneen pitää siinä määrin itsenäisenä ja omaperäisenä, että teossuoja tulee sen kohdalla kysymykseen. Haarmann pitää kuitenkin esimerkkiään enemmän poikkeuksena kuin sääntönä: "Mitä lyhyemmästä ilmaisusta on kysymys, sitä todennäköisempää on, ettei se ylitä niitä itsenäisyyden ja omaperäisyyden vaatimuksia, joita tekijänoikeussuojan saaminen edellyttää" (Pirkko-Liisa Haarmann: Tekijänoikeus ja lähioikeudet, Helsinki 2005, s. 70).

Analyysi ja johtopäätökset tekijänoikeussuojasta

Tekijänoikeusneuvosto on arvioinut sille toimitettua materiaalia ja toteaa, että vaikka lähtölistojen luominen edellyttäisi huomattavan määrän työtä, ei työn määrällä ole vaikutusta arvioitaessa, saavuttaako lähtölista teostason. Tietokannan yksittäiset tiedot eivät saa tekijänoikeussuojaa. Lähtölistatietoja sisältävän tietokannan luomisessa on kysymys sen sisältönä olevien tietojen valitsemista ja järjestämisestä. Tietokannan luomisessa noudatettu kaava – tietyt tiedot samassa paikassa samalla tavalla esitettyinä, samassa järjestyksessä jokaisesta hevosesta, ohjastajasta jne. – ei kuitenkaan ilmennä tekijänsä luovia valintoja siinä määrin, ettei joku toinen päätyisi samaan lopputulokseen ryhtyessään keräämään ravikilpailuharrastajille merkityksellistä tietoa. Tästä syystä lähtölistatiedot sisältävä kokoelma tietoja ei tekijänoikeusneuvoston näkemyksen mukaan ole riittävän omaperäinen eikä siten tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu teos.

Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 1 kohdan luettelosuoja

Tekijänoikeuslain 49 §:ssä säädetään ns. luettelosuojasta ja tietokantojen suojasta. Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on valmistanut 1) luettelon, taulukon, ohjelman tai muun sellaisen työn, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, tai 2) tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta, on yksinomainen oikeus määrätä työn koko sisällöstä tai sen laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaisesta osasta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla ne yleisön saataviin.

Tekijänoikeuslain esitöiden mukaan tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen luettelosuojan ainoana edellytyksenä on, että työhön on yhdistelty suuri määrä tietoja. Suoja on riippumaton sisällön valinnan tai järjestelyn kriteereistä ja mahdollisesta omaperäisyydestä. Luettelosuojasäännöksellä on tahdottu suojata tuotteita, jotka eivät ole tekijänoikeudellisessa mielessä teoksia, mutta joiden aikaansaaminen vaatii tiettyä vaivaa, ammattitaitoa ja pääomaa. (Komiteanmietintö 1953:3, s. 79. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain muuttamisesta 1997/170, s. 5 - 6).

Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 1 kohdan mukainen suoja tulee luettelon, taulukon tms. työn valmistajan hyväksi. Valmistaja on yleensä se juridinen tai fyysinen henkilö, joka on taloudellisesti vastuussa luettelon kokoamisesta. Suoja voi siis alkuperäisestikin kuulua juridiselle henkilölle (Komiteanmietintö 1987:8, s. 136 - 137, SOU 1965:25, s. 391).

Tekijänoikeuslain 49 §:ssä mainitaan kappaleiden valmistaminen luettelon (ja tietokannan) osasta. Tällaisen osan täytyy kuitenkin olla joko laadullisesti tai määrällisesti olennainen osa työstä. Luettelon tai tietokannan yksittäinen tieto ei täytä tätä edellytystä (Haarmann 2005, s. 289). Koska luettelosuojan perusedellytyksenä 49 §:n mukaan on se, että luettelossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, voitaneen luettelosuojan kannalta olennaisena osana pitää vain sellaista luettelon osaa, joka täyttää tämän luettelosuojan edellytyksen. Milloin kyse on luettelon epäolennaisen osan saattamisesta yleisön saataville, on ratkaistava kokonaisarviointin perusteella. (Harenko–Niiranen–Tarkela: ”Tekijänoikeus – kommentaari ja käsikirja” 2006, s. 415).

Luettelosuoja on tekijänoikeuslain 49 §:n 3 momentin mukaan voimassa, kunnes 15 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona työ valmistui, tai jos työ saatettiin yleisön saataviin ennen tämän ajanjakson päättymistä, 15 vuotta siitä vuodesta, jona työ saatettiin ensimmäisen kerran yleisön saataviin.

Luettelosuojasta on annettu korkeimman oikeuden ratkaisu 2000:56. Korkein oikeus katsoi, että nimipäiväluetteloa voitiin pitää tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentissa tarkoitettuna luettelona, jossa oli yhdisteltynä suuri määrä tietoja. Kopioimalla ja saattamalla yliopiston nimipäiväluettelon kanssa identtisen kalenterin yleisön saataville, vastaaja oli syyllistynyt tekijänoikeuden loukkaukseen.

Helsingin hovioikeuden tapauksessa (9.4.1998, nro 1145) hovioikeus katsoi, että veikkaus- ja vedonlyöntikuponkeja ei voinut arvioida yhtenä kokonaisuutena, koska niistä kukin laadittiin viikoittain vasta pari viikkoa ennen otteluita ja niiden laatimisessa käytettiin tietoja useista eri lähteistä. Kyseessä ei ollut luettelosuojan loukkaus.

Tekijänoikeusneuvoston lausunnossa TN 1993:4 matematiikan malliratkaisuihin koostuva ratkaisuluettelo oli 403 sivua ja sisälsi 1203 laskutehtävän ratkaisun. Ratkaisuluettelossa oli yhdisteltynä suuri määrä tietoa ja se sai siten tekijänoikeuslain 49

§:n mukaista luettelosuojaa. Lausunnossaan TN 2005:2. tekijänoikeusneuvosto totesi, että esimerkiksi matemaattisia tehtäviä malliratkaisuineen sisältävä harjoituskokoelma voi saada tekijänoikeuslain 49 §:n luettelosuojaa, jos kokoelma koostuu suuresta määrästä – satoja tai tuhansia kappaleita laskutehtäviä.

Analyysi ja johtopäätökset luettelosuojasta

Tekijänoikeusneuvosto on tutustunut vastineenantajan lähtötietotiedostoon ja hakijan julkaisemaan lehteen. Vastineenantajan mukaan pelkästään vuonna 2011 Suomessa juostiin 651 ravikilpailutapahtumaa, joissa oli 7666 kilpaillutta hevosta, startteja yhteensä noin 75000, ohjastajia 2206. Vastineenantajan lähtölistatiedosto sisältää edellä mainitunlaisia tietoja vuosikymmenien ajalta. Tiedosto on reaaliajassa ja siten jatkuvasti päivittyvä. Vastineenantajan mukaan tiedoston voidaan kokonaisuudessaan arvioida sisältävän tiedot vähintään noin 1,5 miljoonasta kilpailusuorituksesta.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että vastineenantajan lähtötietotiedostossa on objektiivisesti tarkasteltuna yhdistelty suuri määrä tietoa siten, että jo yhden viikon ajalta tiedostoon kerätyt tiedot muodostavat tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitetun luettelon. Täten yhden viikon aikana järjestettävien kilpailujen lähtölistatiedot kokonaisuutena kuuluvat tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen luettelosuojan piiriin.

Hakijan Ravi Magazinessa on koottuna yhden viikon kaikkien ravikilpailujen lähtölistat, jolloin ravitapahtumia lehdessä on vuodenaikasta riippuen 9-15 kappaletta ja käsiohjelmatiedot keskimäärin noin tuhannesta eri hevosesta. Vastineenantajan tietokokoelmaan on kerätty muun muassa tiedot tulevien kilpailujen osallistujista ja kilpahevosten sijoituksista aikaisemmissa ravikilpailuissa. Hakija on hyödyntänyt vastineenantajan keräämiä tietoja esittämällä lehdessään viikon ravilähtöjen käsiohjelmatiedot ja vihjeet raviurheilukilpailujen lopputulosten veikkaamiseksi.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo asiassa osapuolilta saamansa selvityksen perusteella, että tulevan viikon aikana kaikkia Suomessa järjestettäviä ravikilpailuja koskevat tiedot muodostavat kokonaisuutena arvioiden tekijänoikeuslain 49 §:ssä tarkoitetun luettelon ja ovat siten myös määrällisesti olennainen osa vastineenantajan kokoamista tiedoista.

Kappaleen valmistamisena pidetään luettelon laadullisesti tai määrällisesti olennaisen osan painamista lehteen. Mikäli tällaista lehteä jaetaan yleisölle, kyse on aineiston saattamisesta yleisön saataville, mikä on oikeudenhaltijan yksinoikeus.

Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 2 kohdan tietokantasuoja

Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 2 kohta saatettiin muutoksella vastaamaan tietokantojen oikeudellisesta suojasta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (96/9/EY). Suojattavan tietokannan määritelmä sisältyy direktiivin 96/9/EY 1 artiklan 2 kohtaan. Sen mukaan "tietokannalla tarkoitetaan teosten, tietojen ja muiden itsenäisten aineistojen kokoelmaa, joka on järjestetty järjestelmällisellä tai menetelmällisellä tavalla ja johon elektronisesti tai muulla tavoin on mahdollistettu yksilöllinen pääsy". Direktiivin johdanto-osan 17. kohdan mukaan "tietokannalla tarkoitetaan kaikkia kirjallisia, taiteellisia, musiikillisia tai vastaavia teoskokoelmia tai tekstiä, ääntä, kuvia, lukuja, tosiasioita ja tietoja sisältäviä kokoelmia".

Jotta tietokanta saisi suojaa, sen sisällön keräämisen, varmistamisen tai esittämisen on pitänyt edellyttää määrällisesti tai laadullisesti huomattavaa panostusta. Suojan edellyttämä panostus voi muodostua rahoituksesta tai ajan, vaivannäön tai energian käytöstä (direktiivin 96/9/EY johdanto-osa, 41. kohta). Suoja ei koske sellaisia tietokannan osia, jotka eivät ole laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaisia. Suoja ei kohdistu myöskään tietokannan sisältämiin yksittäisiin tietoihin. (Hallituksen esitys eduskunnalle 1997/170, s. 12).

Tekijänoikeuslain esitöissä on kuitenkin mainittu, että tekijänoikeuslain perusteella voidaan suojata myös sellaisia tietokantoja, jotka eivät täytä direktiivin 1 artiklan 2 kohdan mukaista tietokannan määritelmää. (HE 170/1997, yleisperustelut. Saman kannan on esittänyt esimerkiksi Haarmann "Tekijänoikeus ja lähioikeudet" 2005, s. 287). Tietokanta voi saada suojaa tekijänoikeuslain 1 §:n mukaisena teoksena. Kysymykseen voi tietokannan osalta tulla myös tekijänoikeuslain 5 §:ssä tarkoitettu kokoomateoksen suoja. Tietokantaa voidaan suojata myös luettelona luettelosuojan edellytysten täytyessä. (Haarmann 2005, s. 286).

Euroopan Unionin tuomioistuimen ratkaisussa asiassa C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd v Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP)* tuomioistuin katsoi, että tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 96/9 1 artiklan 2 kohtaan sisältyvällä tietokannan käsitteellä tarkoitetaan kokoelmaa, joka sisältää sellaisia teoksia, tietoja tai muita aineistoja, jotka ovat erotettavissa toisistaan niin, ettei erottaminen vaikuta niiden sisällön arvoon, ja johon kuuluu sellainen menetelmä tai järjestelmä, joka mahdollistaa jokaisen kokoelmaan sisältyvän aineiston löytämisen, olipa tämä menetelmä tai järjestelmä luonteeltaan millainen hyvänsä.

Pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olleen kaltaisen jalkapallosarjan ottelujärjestyksen katsottiin olleen direktiivin 96/9 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu tietokanta. Tuomioistuin totesi, että tietyn jalkapallo-ottelun päivämäärää, kellonaikaa ja koti- ja vierasjoukkueen nimiä koskevilla kyseiseen ottelujärjestykseen sisältyvillä tiedoilla oli yhdessä luettuina itsenäistä informaatioarvoa, koska ottelusta kiinnostuneet ulkopuoliset saivat niistä merkityksellistä tietoa kyseessä olleesta ottelusta. Toisaalta näiden tietojen kokoaminen ottelujärjestykseksi täytti direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa säädetyn järjestelmällistä tai menetelmällistä järjestämistä koskevan edellytyksen ja sen kyseisessä kohdassa säädetyn edellytyksen, jonka mukaan tähän kokoelmaan sisältyviin aineistoihin oli oltava mahdollista päästä yksilöllisesti. (ks. C-444/02 *Fixtures Marketing Ltd v Organismos prognostikon agonon podosfairou AE (OPAP)* tuomion 32–36 ja 53 kohta sekä tuomiolauselma)

Euroopan Unionin tuomioistuimen ratkaisussa C-203/02 *The British Horseracing Board Ltd ym. vastaan William Hill Organization Ltd* tuomioistuin katsoi, että tietokannan sisällön keräämiseen liittyvän investoinnin käsite, joka sisältyy tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 96/9 7 artiklan 1 kohtaan, oli ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka käytetään olemassa olevien aineistojen etsintään ja niiden kokoamiseen tietokantaan. Investointikäsite ei kattanut niitä voimavaroja, jotka käytettiin tietokannan sisällön muodostavien aineistojen luomiseen.

Tietokannan sisällön varmistamiseen liittyvän investoinnin käsite on ymmärrettävä niin, että sillä tarkoitetaan voimavaroja, jotka tietokantaa muodostettaessa ja sen toiminnan aikana käytetään etsittyjen aineistojen paikkansapitävyyden tarkastamiseen sen varmistamiseksi, että tietokantaan sisällytettävä tai sisältyvä informaatio on luotettavaa. Tietokannan sisällön esit-

tämiseen liittyvän investoinnin käsite kattaa puolestaan ne voimavarat, joilla tietokannasta pyritään tekemään tietojenkäsittelyyn soveltuva, eli ne voimavarat, jotka käytetään tietokantaan sisältyvien aineistojen järjestelmälliseen tai menetelmälliseen järjestämiseen ja siihen, että mahdollistetaan yksilöllinen pääsy aineistoihin. (ks. C-46/02 Fixtures Marketing Ltd v Oy Veikkaus Ab tuomion 37–38 kohdat)

Euroopan Unionin tuomioistuimen mukaan tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 96/9 7 artiklaan sisältyviä kopioinnin ja uudelleenikäytön käsitteitä oli tulkittava siten, että niillä tarkoitetaan tietokannan koko sisällön tai sen osan kaikkea luvatonta käyttöönottoa ja levittämistä yleisölle. Nämä käsitteet eivät edellyttäneet suoraa pääsyä tietokantaan. Se, että tietokannan muodostanut henkilö oli mahdollistanut yleisölle pääsyn tietokannan sisältöön tai antanut tähän pääsyyn suostumuksensa, ei vaikuttanut tämän henkilön oikeuteen kieltää tietokannan koko sisällön tai sen olennaisen osan kopiointi tai uudelleenkäyttö. (ks. C-203/02 The British Horseracing Board Ltd ym. vastaan William Hill Organization Ltd tuomion 67 kohta ja tuomiolauselman 2 kohta)

Tietokantojen oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 96/9 7 artiklassa tarkoitetaan tietokannan sisällön määrällisesti arvioituna olennaisen osan käsitteellä kopioitua tai uudelleenikäytettyä tietomäärää, ja kyseistä käsitettä oli arvioitava tietokannan kokonaissisällön määrään nähden. Tietokannan sisällön laadullisesti arvioituna olennaisen osan käsite viittasi sellaisen investoinnin merkittävyyteen, joka liittyy kopioinnin tai uudelleenikäytön kohteena olevan sisällön keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen, riippumatta siitä, onko tämä kohde määrällisesti olennainen osa suojatun tietokannan yleisestä sisällöstä. Tietokannan sisällön epäolennaisen osan käsitteeseen kuuluvat kaikki sellaiset osat, jotka eivät vastaa sekä määrällisesti että laadullisesti olennaisen osan käsitettä. (ks. C-203/02 The British Horseracing Board Ltd ym. vastaan William Hill Organization Ltd tuomion 70, 71 ja 73 kohta sekä tuomiolauselman 3 kohta)

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt tietokantojen suojaa muun muassa lausunnoissaan 1999:13, 1999:15, 1999:17, 2001:7 ja 2002:17 ja 2009:10. Tekijänoikeuslain 49 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla suojatuiksi tietokannoiksi on katsottu mm. harjututkimuksen yhteydessä syntynyt laaja aineisto, englantilaisten jalkapallo-ottelujen ottelujärjestys sekä koulutuspalveluja esittelevät internetsivut.

Analyysi ja johtopäätökset tietokantasuojasta

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että tietokantasuojan tarkoituksena on huomattavan investoinnin suojaaminen, joka tietokannan aineiston keräämiseen, varmistamiseen tai esittämiseen on käytetty. Tarkoituksena on siten suojata tietokannan valmistamiseen käytettyjä voimavaroja, esimerkiksi työpanosta. Omaperäisyysvaatimusta tälle suojalle ei sen sijaan ole asetettu. Suoja ei kohdistu tietokannan sisältämiin yksittäisiin tietoihin.

Tekijänoikeusneuvoston saaman selvityksen perusteella vastineenantaja ei ole luonut kyseessä olevia tietoja vaan on ne kerännyt. Vastineenantajan lähtölistatiedostossa on koottuna suuri määrä yksittäisiä tietoja ja tietokannan päivittäminen tapahtuu päivittäin uusilla tiedoilla kuten kilpailujen tuloksilla. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että jo yhden viikon kilpailujen tietojen päivittäminen edellyttää tietojen keräämistä. Objektiivisesti tarkastellen kyseessä oleva yhden viikon kilpailujen tiedot sisältävä lähtötietolista koostuu tiedoista, joiden kerääminen tietokantaan ja tietokannan ylläpitäminen päivittäisen päivittämisen seurauksena on edellyttänyt huomattavaa työpanostusta. Yhden viikon kilpailujen lähtötiedot sisältävä käsiohjelma saa siten tekijänoikeuslain 49 §:n mukaista tietokantasuojaa.

Tietokannan sisällön määrällisesti olennaisen osan käsitteellä tarkoitetaan kopioitua tai uudelleenkäytettyä tietomäärää, jota verrataan tietokannan kokonaissisällön määrään. Hakija on hyödyntänyt vastineenantajan tietokannasta yhden viikon kilpailujen tiedot kokonaisuudessaan saattamalla tiedot lehdesään yleisön saataville. Tekijänoikeusneuvosto on edellä katsonut, että yhden viikon ravikilpailujen tiedot jo yksinään muodostavat suojatun tietokannan. Näin ollen hakija on uudelleenkäyttänyt vastineenantajan suojatun tietokannan kokonaisuudessaan ja siten myös määrällisesti olennaisen osan tietokannasta.

Koska hakija on uudelleenkäyttänyt vastineenantajan tietokannasta enemmän kuin epäolennaisen osan, asiassa ei ole merkitystä sillä, että vastineenantaja on mahdollistanut yleisölle vapaan pääsyn tietokannan sisältöön laittamalla tietokannan internetiin.

Yhteenveto

Ravikilpailun lähtölista kokonaisuutena, sen osa tai siihen sisältyneet tiedot eivät ole tekijänoikeuslain 1 §:n tarkoittama teos. Yhden viikon aikana Suomessa järjestettävien kaikkien ravikilpailujen lähtölistatiedot sisältävä käsiohjelma sisältää kuitenkin suuren määrän tietoja ja tietokannan tietojen kerääminen ja tietokannan ylläpito vaatii huomattavaa työpanosta. Yhden viikon tiedot sisältävä käsiohjelma saa sekä tekijänoikeuslain 49 §:n mukaista luettelo- että tietokantasuojaa. Käsiohjelman olennaisen osan painaminen lehteen ja saattaminen yleisön saataville kuuluu lähtötiedot sisältävän luettelon ja tietokannan oikeudenhaltijan yksinoikeuteen.

Puheenjohtaja

Taina Pihlajarinne

Sihteeri

Marco Grönroos

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Taina Pihlajarinne (puheenjohtaja), Marja Heikkilä-Kauppinen, Tuula Hämäläinen, Satu Kangas, Martti Kivistö, Ilmo Laevuo, Mari Lampenius, Kirsi-Marja Okkonen, Pekka Pulkkinen, Anne Salomaa, Riikka Tähtivuori, Ahti Vänntinen.